

Kilder og literatur om Sara Oust: A1 Kirkebøker

(I kronologiske rekkefølge: kilder som nevner Sara med navn i fet skrift)

- 1778a Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Mor Mari Persdotter (1745?-24.01.1834) g.m. far Engebret Vingel (f.1755)
- 1778b Kirkebok for Tolga for årene 1768-1786 (Statsarkiv Hamar) Fol 99b-100a**
Sara født 15.03.1778; døpt 19.04.1778
- 1782a Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Søster Ingrid født (13.01.1782-25.04.1852)
- 1782b Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Bestemor Ingrid Eriksdatter (1727-1799) dør [= Gammelstuen?]
- 1785 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Far Engebret Vingelen dør 24.04.1785 (30 år)
- 1788 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Mor Mari Persdatter g.m. Torger Ped. Røe (1765-12.10.1817)
- 1789 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Halvbror Peder døpt/født 27.12.1789
- 1792 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Halvbror Peder dør 8.04.1789 (3 år)
- 1793 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Halvbror Ingebrigt født 31.03.93
- 1794a Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) Fol. 90b-91a 21.09.1794 (?)**
Sara Ingebretsdatter "17 år" (i sitt 17. år) Navnene 1-12 er gutter fra Tolga og Vingelen;
13-22 er jenter fra Tolga, 23-36 hovedsaklig jenter fra Vingelen. Sara er nr. 24.
- 1794b Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Halvbror Ingebrigt dør 23.02.95 (1 år)
- 1805 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?**
Sara g.m. Ole Toresen Røe (05.05.1776-13.03.1862) (86 år)
- 1812 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?**
Datter Mari Olsdatter Vingelen født/døpt 29.12.1812
- 1813 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?**
Datter Mari Olsdatter Vingelen dør 07.03.1813 (9 uker gammel)
- 1817a Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Støfar Torger Ped. Røe dør 12.10.1817 (52 år)
- 1817b Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?**
Datter Ingeborg Olsdatter Vingelen født/døpt (18.02.1817- ????)
- 1818 Kirkebok for Tolga for årene ?-? (Statsarkiv Hamar) side ?
Datter Mari Olsdatter Vingelen født/døpt (23.11.1818-05.11.1881) (63 år)
- 1822 Hedmark fylke, Tolga, Ministerialbok nr. 4 (1815-1836) Døde og begravede 1823, side 105 (Statsarkiv, Hamar)**

Sara (gaardsmannskone) dør (i barselseng?) 25.10.1822 (44 år)

Kilder og literatur om Sara Oust: A2 Primaere kilder foruten kirkebøker

(I kronologiske rekkefølge; kilder som nevne Sara med navn i fet skrift)

- 1802 Nyhetsmelding i Thronhjems Adressekontors Efterretninger nr. 19 (1802) s. ?
Kommunale biblioteket, Trondheim (mikrofiche) mangler kopi
(1) Legger skyld for overildt handlinger i Haltdalen (vinter 1801) på "tvende omreisende Fruentimmer."
- 1804a **Brev av april 1804 (eller senere) fra Tolga lensmann Skogstad til "Fogden"**
Statsarkivet, Hamar, Amtsarkivet forsvunnet?
Sitert av Randi Krohn i "På sporet etter Haugianere" HA 22.08.63
(1) Sara Ingebretsdatter Nergaard er lederen for Vingels-haugianere
(2) Sara har vært aktive i 5 år
(3) Sara har ført mange til "fanatiske indbildninger"
- 1804b Erklaring fra Sogneprest Brønning av 03.08.1804
Sitert av Bang 1874:303 fra "Rigsarkivet" ikke lokalisert
(1) Sier at "antallet af Proselyter" var stigende i Vingelen
- 1804c **Brev av 17.08.1804 fra hytteskriver Irgens (Tolga) til "Fogden over Østerdalen"**
Statsarkivet, Hamar, Amtsarkivet forsvunnet?
Sitert av Randi Krohn i "På sporet etter Haugianere" HA 22.08.63
(1) Sara oppgis som 30 år (hun var 26)
(2) Sara kalles for "Priorinde"
(3) Sara tilskrives betydelige talegaver
(4) Sara tillegges skyld for at 3 brødrene fra Haltdalen gikk berserk
- 1804d Brev av 19.12.1804 fra Fogd Lind, Elverum, til Tolga lensmann Skogstad
Statsarkivet, Hamar, Hedmark Amt, pakke 68 "Brev fra fogden i Østerdalen" forsvunnet?
(1) Lind befaler Skogstad om å holde øynene på Haugianerne
- 1804e Dokument fra gravedireksjon i Røros
Siterte Krohn HA 22.08.63 avsnitt 9 fra "...boken om Røros kobberverk..." (?) ikke lokalisert
(1) Overdireksjon gir Haugianerne i Vingelen beskjed om å vike skjerpet.
(2) Haugianerne ba allikevel om en "confirmation" (som ikke ble gitt)
- 1805a Brev av 27.01.1805 fra Tolga lensmann Skogstad til Fogd Lind, Elverum
Statsarkivet, Hamar: Fylkesmann i Hedmark, brev fra fogden i Østerdalen, eske 11, 1804-1805.
Statsarkivet, Hamar: Fylkesmann i Hedmark, brev fra fogden i Østerdalen, eske 682, 1804-1805.
Vingelen Kirke- og Skole museum (kopi og transkripsjon)
(1) Skogstad lister opp alle de kunngjøringene han har gjort.
(2) Skogstad beskriver et besøk han gjennomført til gården Haugen der det ikke var møte.
(3) Skogstad beskriver et besøk til gården Vangen der det var møte.
- 1805b Brev fra etter 27.01.1805 fra Fogd Lind, Elverum til amtmann Bendeke
Statsarkivet? forsvunnet?
(1) Lind fraråder inngrep.
- 1805c Amtmand Bendekes Indberetning av 31. mai 1805
Sitert i Bang 1874:369 ikke lokalisert
(1) Beskriver omfang av Haugianerbevegelse i Nord Østerdalen
- 1816 Beskrivelse over Hans Nielsen Hauges reiser og tildragelser, Grøndahl, 1816, s. 48.
Moderne utgave Hans Ording, *Hans Nielsen Hauges samlede skrifter*, Andaktsbokselskapet, 1954.

S.35, avsnitt 73 "Derfra gikk jeg over Fjeldet til Gulbradsdalen, paa denne Reise blev jeg bekjendt med en Kobbergang i Vingjela i Nærheden av Østerdalen..."

Kilder og literatur om Sara Oust: A3 Hans Nielsen Huges brev

(I kronologiske rekkefølge: kilder som nevner Sara med navn i fet skrift)

Hauge, Hans Nielsen. *Brev frå Hans Nielsen Hauge*. Red. Ingolf Kvamen. Oslo: Lutherstiftelsen, 1971 (3 bind).

(Oversikt utarbeidet av Kirsti Jordet)

Bind I: 1796-1804

26.06.1801 (Bergen)

"...især skrev dem fra Østerdalen og siger, at de sukker og beder at Gud skulde befale meg det, som dog ikke skede."

"Mange begierte ieg skulde komme."

27.08.1803 (Hemne)

Randi Hevle nevnes i forbindelse med handelsvirksomhet.

12.09.1803 (Tofte)

Ole Lillesten (Lillestien) nevnes. Hauge ber ham lete etter koppermalm.

14.09.1803 (Dovrefjell)

Hauge har talt med søsken fra Østerdalen, Rennebu og andre steder.

"Av de venner i Østerdalen, forat de kunde finde meg, saa faar de komme at Eder om 2-3 Uger, enten ieg da er kommen, eller de møder meg og underretter om Eders Tilstand og andres..."

Ole Lillesteien vil nå reise.

Bind II (1805-1822)

13.05.1819 (Bredtveit)

Brevet er til venner på Røros. Det nevnes at Ragnhild Nordaunet må hilses.

Bind III (1822-????)

30.12.1823

Julehilsen til Johan Steien. (NB. Brevet oppbevart i Dalsbygda)

Kilder og literatur om Sara Oust: A4 Sekondaerekilder

(I kronologisk rekkefølge; kilder som nevne Sara med navn i fet skrift)

1827 Stenersen, Stener Johannes. *Hans Nielsen Hauge's Liv, Virksomhed, Lære og Skrifter*. Kjøbenhavn, 1827.

- Om forfatteren (1790?-1850?): Grundtvigianer, prof. i teologi universitet i Kristiania, anklager Hauge for å være uklar teolog.
- Om Sara: ingen referanser

1874 Bang, Anton Christian. *Hans Nielsen Hauge og hans samtid: En Monografie*. Kristiania, 1874. - Om forfatteren (1840-1913): prof i kirkehistorie, biskop, anti-rasjonalist, samlet stor mengder dokumentasjon.

- s. 203, 210: Plasserer Lars Hemstad (Stange) i Røros
- s. 266-268: Motsier Adressavisen's anti-Hauge versjon av Nordaune-saken av 1801 med datterens (født 1795-død etter 1872) versjon (personlig intervju).

1880(ca) Røst, Olav. *Bygdehistorier fra Tønseth. Et skriftstykke fra 1880-dra*. Gjenfortalt 100 år etter av Bjarne Grandum. Tynset, 1981.

- Om Olav Røst (1843-1887): fra Tynset, lærer Oslo/omegn, folkeminneinnsamlar
- Om Bjarne Grandum (1928?-2004?): lærer Tynset ungdomskole
- s. 67 Sara nevnes med Mari Holen (Tynset) og Sigrid Steien (Alvdal) [Bang utg I s.299]
- s. 67 Presten Dircks (Tynset) kritisert aktiviteten til disse 3 i konf. undervising [uten kilde]
- s. 67 utfordres av prest Dircks til i lese fra bibelen, klarer oppgaven med glans [uten kilde]

1894 Dahle, Henrik Christian. *Røros Kobberværk 1644-1894*, Trondheim, 1894.

- Om forfatteren (1839-1914): gruveteknisk utdannet, lærer realfag.
- s. ?? avsnitt som beskriver hvordan direksjon tok imot Haugianerne
- s. ?? Sara referanser: (nevnes i Krohn og i Bakken uten sidetal)

1896 Trøen, Esten. *Fortællinger om Vindgelens Sogn i Nordre Østerdalen*. Avisen Dovre: Røros, 2. utg. 1918, 3. utg. 1974, 4. utg. Vingelen Kirke- og Skolemuseum, 2001.

- Om forfatteren (1823-1897): Bonde, periodevis lærer in Vingelen
- Om Sara: nevnes ikke (!)

1905 Heggveit, Hallvard Gunnleikson. *Den norske kirke i det 19aarhundrede Bind I: Haugianismens tid: 1796-1820*, Christiania 1905.

- Om forfatteren (1850-1924): Folkeminnesamler og kirkehistoriker.
- s. 228-230
- (1) tilskriver Sara å ha vært aktiv i flere bygder, særdeles begavet, tidlig interesserte i åndelige ting, salmedikter, og flink med husstell, især smør.
- (2) plasserer Hauge i Vingelen, og Sara hos Hauge i Oppdal.
- (3) forteller episoden om Hauges tale-tillatelse for Sara som kvinne
- (4) forteller om Tynsetpresten som kaster salmebok i ilden
- (5) forteller Haltdalen/Nordaune episoden.
 - Heggveits kilder (detaljene og kildene knyttes ikke direkt sammen)
 - (1) «samtidig optegnelser av Haugianeren Carsten Ottesen (Korgen Nordland)»
 - (2) kirkesanger Sverre Østvang
 - (3) Lærer K.N. Trøen
 - (4) «Mundtlige Meddelelser fra en gammel Tyldøl efter Tradition paa Stedet.»

1908 Bull, Jacob Breda. *Hans Nielsen Hauge*, Steenske forlag, Kristiania, 1908.

- Om forfatteren (1853-1930): Rendøl, Oslo, København after 1914.
- s. 147-150: Gjenforteller fritt Bang 1874:266 om Saras besøk hos Ole Nordaune i Haltdalen

1926 Koht, Halvdan. *Norsk bondereisning: fyrebuing til bondepolitikken*. Oslo: Aschehoug, 1926.

- Om forfatteren (1873-1965): teoretiker
- Om Sara: (ingen referanser)

- 1934 Svendsen, Sigrid. *Billeder fra Hauges tid*. Oslo: Indremisjonsselskapets forlag.
 - Om forfatteren (1879-1964): prestedatter fra Veldre.
 - Kaller Brønning for rasjonalist. (Bygger på Bang og Heggveit.)
- 1943 **Eggen, Eystein.** *Vingelen: Sogeminner*. 2 utg. Vingelen: Nemnda for Vingelsboka, 2010.
 - Om forfatteren (1886-1973): Bygdebok forfatter.
 - s. 68 Skriver at Hauge hørte Sara synge.
 - s. 68 Skriver at Sara diktet flere sanger
 - s. 69 Brønning rørt til tårer av Sara som sang "Jeg er hos Gud i nåde"
 - s. 69 Omtaler hennes reisevirksomhet, deriblant til Haltdalen
- 1946 Sivertsen, Nils. *Hans Nielsen Hauge*. Oslo: Land og kirke, 1946.
 - Om forfatter (??-??)
 - s. ? Omtaler sang.
- 1947 Hauge, Alfred. *Hans Nielsen Hauge: Guds vandringsmann*. Oslo: Aansgar, 1947
 - Om forfatter (1915-1986): skribent med særinteresse for emigrasjon til Amerika
 - Om Sara: (ingen referanser)
- 1948 Sletto, Olav. *Broder Hans: forteljing in bilete*. Oslo: Nordli, 1948.
 - Om forfatter (1886-1963): Folkehøgskole lærer
 - Dokumentroman med vekt på Hallingdal.
- 1951 Molland, Einar. *Fra Hans Nielsen Hauge til Eivind Bergrav: hovedlinjer i Norges kirkehistorie i det 19. og 20. århundrede*. (2.ut 1968,3 utg. 1972.
 - Om forfatter (1908-1976): Teolog og kirkehistoriker.
 - standardverket for perioden 1814-1914
- 1955 D. Breistein: *Hans Nielsen Hauge, "Kjøbmand i Bergen"*. Kristen tro og økonomisk aktivitet, Bergen 1955
- 1961 **Eggen, Eystein.** "I fotefar til Hans Nielsen Hauge" *Årbok for Glamdalen*, 1961
 s. 34 Nevner Hauges tale-tillatelse (Heggveit)
 s. 35 Nevner episoden der Brønning blir mild av sangen hennes
 s. 35 Tynsetpresten Dirk og psalmebok i ilden (etter Heggveit)
 s. 36 Randi Hevle og Sara hos lensmann i Sør-Trøndelag (Hevles son)
 s. 38 Episoden Nordaune i Haltdalen (Heggveit)
 s. 39 Sara reiste til Opdal med Esten Olsen Røe («...fortald fra mange hald...»)
- 1966 Norborg, S. *Hans Nielsen Hauge*. Oslo: Cappelen, 1966.
 Biografi. "Sara Ust" nevnes.
- 1968 Eggen, Eystein. *Bygdebok for Vingelen*.
 s. 297-298
- 1969 Aarflot, Andreas, «Hans Nielsen Hauges kristendomforståelse»
 (doktor avhandling)
- 1971 Aarflot, Andreas. *Hans Nielsen Hauge: Liv og budskap*. Oslo; Universitetsforlaget, 1971.
- 1973 **Bakken, Arne.** *Haugianerne i Nord Østerdal*.
 Syntese av de fleste kilde plus intervju pr brev med Nils Røe.
- 1996 S. Aa. Christoffersen (red.): *Hans Nielsen Hauge og det moderne Norge*, 1996

- 1996 Kullerud, Dag.** *Hans Nielsen Hauge: mannen som vekket Norge*. Oslo: Forum Aschehoug.
s. 327 Sara nevnes som en av flere kvinnelige tilhengere.
s. 328 Kullerud påstår at Sara ble vekt av Hauge i Vingelen i 1803.
[ingen bevis eksisterer at Sara noengang traff Hauge]
[ingen bevis eksisterer at Hauge var i Vingelen i 1803]
s.328? Kullerud gjengir "mandat" episoden og "salmebok-i-ilden" episoden fra Heggveit
- 1997 F. W. Sjursen:** *Historien om haugianismen. En forskningshistorie, kildeoversikt og personalhistorisk register*, Bergen 1997.
- 1998 Golf, Olav.** *Den haugianske kvinnebevegelsen*. Oslo: O. Golf, 1998.
Om forfatter (1926-): Professor i Stavanger, spesialist på Hauge-prestutdanning i USA.
Om Sara: portrett av flere haugianerkvinner, deriblant Sara (s. ??- s.??)
- 2002 Ravnåsen, Sigbjørn.** *Ånd i hånd: Hans Nielsen Huges etikk for ledelse og næringsliv*. Oslo: Luther forlag, 1. utg. 2002, 2. utg. 2011.
Om forfatter: leder for Hauge institutt, skrev Hugespel
Om Sara: s. 120.
- 2003 Østigaard, Arne Dag.** "Sara Oust" i *Norsk biografiske leksikon*, bind 7.
Om forfatter (1942-) : Lektor Tynset (pensjonert), lokal-historiker.
Om Sara: s. 196.
- 2006** (Ny bygdebok for Vingelen)
Om forfatter:
Om Sara:
- 2007 Rian, Øystein.** "Hans Nielsen Hauge" i *For Norge, kjempers fødeland: 12 portrett frå dansketida*. Oslo: Samlaget, 2007.
Om forfatter:
Om Sara:

Versjon av 24.08.2023

Rolf Norsen